

27. 5. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

SaaS (Software as a service) - užívání softwaru jako služby

Užívání různých počítačových programů, aplikací nebo jiných softwarových řešení (dále také jako „software“) je již součástí každodenního života lidí. V případě, že má uživatel zájem software legálně užívat, je běžné, že za tímto účelem uzavře s nositelem příslušných autorských práv (resp. osobou, která je oprávněna vykonávat příslušná majetková práva) licenční smlouvu, na jejímž základě získá oprávnění k výkonu předmětných autorských práv (dále také jako „licenci“), a to v ujednaném rozsahu.[1]

Licencování však není jediným způsobem, kterým lze zajistit legální užívání softwaru, přičemž pro uživatele může být někdy efektivnější a ekonomicky výhodnější užívat předmětný software pouze formou služby.

Software dle aktuální legislativy

V této souvislosti je předně nutné uvést, že dle aktuální právní úpravy je software považován za literární autorské dílo,[2] a jako takový podléhá autorskoprávní ochraně, která je upravena zejména v zákoně č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále také jako „**autorský zákon**“). Autorem softwaru pak může být pouze fyzická osoba, která tento software vytvořila.[3]

Vzhledem ke skutečnosti, že osobnostní ani majetková práva autora k software nelze převést, zájemci o užívání softwaru za běžných okolností nezbyvá nic jiné, než uzavřít s nositelem příslušných autorských práv licenční smlouvu, případně tato autorská práva užívat na základě postoupení výkonu majetkových práv (mimo jiné např. v případě softwaru na objednávku, kdy se objednatel tohoto softwaru na základě fikce stanovené autorským zákonem považuje za zaměstnavatele, a tudíž vykonává veškerá majetková práva k tomuto softwaru)[4].

Další možností, jak získat oprávnění k užívání softwaru, je pak jeho užívání jako služby (známo pod anglickou zkratkou SaaS, neboli „*software as a service*“), kdy poskytovatel tohoto softwaru umožní jeho užívání „na dálku“ bez toho, aby uživateli poskytl licenci či postoupil na uživatele výkon majetkových práv (dále také jako „**SaaS**“).

Co znamená užívání softwaru jako služby (SaaS)

Pojem SaaS lze definovat jako způsob užívání softwaru, kdy **poskytovatel zpřístupňuje software pro uživatele prostřednictvím sítě internet (on-line)**, tj. samotný software je provozován na serverech poskytovatele nebo v rámci cloudové infrastruktury poskytovatele a prostřednictvím vzdáleného přístupu je tento sdílen s jednotlivými uživateli softwaru (zákazníky poskytovatele).[5]

V důsledku výše uvedeného tedy obecně nedochází k užívání softwaru ve smyslu § 12 autorského

zákona, nedochází k rozmnožování softwaru, software není instalován na zařízeních uživatele a veškeré fungování, zabezpečení a správu softwaru zajišťuje přímo poskytovatel. S ohledem na skutečnost, že rozmnoženina softwaru není distribuována uživateli (tj. uživatel nezískává kopii softwaru, ale pouze výstupy z tohoto softwaru), platí, že uživatel obecně nenabývá licenci k tomuto softwaru, ale místo toho poskytovateli pouze platí sjednané předplatné za umožnění přístupu k softwaru, resp. za oprávnění užívat výstupy z tohoto softwaru (typickým příkladem SaaS jsou například aplikace Zoom, Dropbox, Netflix nebo DocuSign).

Výhody SaaS

Jak již vyplývá z výše uvedeného, pro uživatele softwaru lze za klíčové výhody SaaS považovat zejména to, že **náklady spojené s provozováním, zabezpečením a správou softwaru nese poskytovatel**. Uživatel se tedy nemusí zabývat zajištěním nezbytné infrastruktury pro řádné fungování softwaru (obecně postačuje internetové připojení a webový prohlížeč), nemusí řešit správnou konfiguraci softwaru či bezpečnost dat a informací. Poskytovatel za uživatele vyřeší také případný update či upgrade softwaru.

Jediným nákladem uživatele v souvislosti s užíváním softwaru v režimu SaaS tedy zpravidla zůstává **úhrada sjednaného předplatného** (či už měsíčního nebo ročního). Nebude-li pak uživateli předmětný software vyhovovat, může **předplatné zrušit** (zpravidla okamžitě, resp. uplynutím doby, na kterou bylo předplatné uhrazeno) a začít užívat jiný software, který bude lépe odpovídat jeho uživatelským požadavkům.

Další výhodou pak může být také to, že v rámci předplatného si **uživatel zpravidla platí také za technickou podporu k danému softwaru** (tj. odpadají náklady na údržbu a servis software).

Nevýhody SaaS

Na druhé straně je však nutné poukázat také na určitá negativa SaaS. Za nevýhodu lze přitom považovat zejména to, že **data a informace uživatele jsou umístovány na serverech poskytovatele, resp. v rámci cloudové infrastruktury poskytovatele**, tj. uživatel ve své podstatě ztrácí možnost faktické kontroly nad svými daty a informacemi vloženými do softwaru. V tomto směru se tedy uživatel musí zejména spolehnout, že poskytovatel zabezpečí dostatečnou ochranu jeho dat a informací před ztrátou či zneužitím, resp. že s těmito bude nakládat tak, aby k jejich ztrátě či zneužití nedošlo.

V tomto směru lze doporučit předem důkladně posoudit, **jakým způsobem je bezpečnost svěřených dat a informací zajištěna ze strany poskytovatele** (např. zda tyto data a informace budou pravidelně zálohovány a šifrovány, zda je poskytovatel oprávněn tyto data a informace přesouvat na jiná úložiště bez vědomí uživatele nebo zda jsou tato data a informace uloženy na privátním či veřejném serveru či cloudu apod.).

S uvedeným pak zcela nepochybně souvisí také další otázka k posouzení, a to **jakým způsobem bude se svěřenými daty a informacemi naloženo v případě ukončení SaaS** (tj. zda budou tato data a informace exportovány na server uživatele, zda budou ze strany poskytovatele bez dalšího vymazány nebo po určité době archivovány apod.).

V důsledku povahy SaaS, kdy uživatel nenabude licenci k danému softwaru, resp. nedojde k postoupení výkonu majetkových práv, je pak nutné upozornit také na to, že uživatel má zpravidla mnohem **menší kontrolu nad tím, jakým způsobem bude s daným software v budoucnu nakládáno** (například jakým způsobem bude tento updatován či upgradován nebo co se stane, když se poskytovatel rozhodne poskytování této služby zcela ukončit apod.).

Smlouva o poskytování SaaS

Co se týče samotné smlouvy o poskytování SaaS, je nutné upozornit zejména na skutečnost, že ke dni 06.01.2023 vstoupila v účinnost novela zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále také jako „**občanský zákoník**“), která mimo jiné zavedla do českého právního řádu tzv. smlouvu o poskytování digitálního obsahu, kterou „...se poskytovatel zavazuje zpřístupnit uživateli věc v digitální podobě (digitální obsah) k užívání pro vlastní potřebu a uživatel se zavazuje platit za to odměnu.“[\[6\]](#)

S ohledem na skutečnost, že SaaS zpravidla naplňuje znaky digitálního obsahu, **vztahují se na smlouvu o poskytování SaaS i příslušná ustanovení občanského zákoníku upravující smlouvu o poskytování digitálního obsahu.**

V tomto směru je však nutné poukázat na § 2389a odst. 2 občanského zákoníku, ze kterého vyplývá, že: „Vyžaduje-li užívání digitálního obsahu oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví, použijí se také příslušná ustanovení o licenci.“ S ohledem na povahu služeb poskytovaných na základě smlouvy o poskytování SaaS, kdy uživateli jsou zpravidla zpřístupňovány toliko výstupy daného software (viz výše), lze uzavřít, že § 2389a odst. 2 občanského zákoníku se na smlouvu o poskytování SaaS obecně nepoužije, tj. že **příslušná ustanovení o licenci se obecně neaplikují.**

V návaznosti uvedené je pak zcela zásadní, aby v samotné smlouvě o poskytování SaaS byl dostatečně jasně vymezen předmět smlouvy. S ohledem na povahu SaaS přitom nelze sjednat předmět smlouvy jako „právo k užití software“, kdy takovéto vymezení by mohlo nechtěně implikovat, že na základě dané smlouvy bude docházet k užívání software ve smyslu § 12 autorského zákona, a tedy že předmětem dané smlouvy je udělení licence ve smyslu § 2358 a násl. občanského zákoníku.

Předmět smlouvy je tedy nutné vymežit jako **poskytování určitých služeb (digitálního obsahu) dle specifikace uvedené ve smlouvě.** Nad rámec uvedeného je pak v samotné smlouvě vhodné dostatečně konkrétně **vymežit obsah, rozsah a způsob poskytování daných digitálních služeb** (tj. vymežit software, který bude ze strany poskytovatele uživateli zpřístupňován, jaké má tento software funkce či jakým způsobem bude docházet k jeho zpřístupňování apod.).

Za zpřístupnění digitálního obsahu (poskytování SaaS) se pak uživatel zavazuje zaplatit poskytovateli sjednanou odměnu. Tato odměna je pak v případě poskytování SaaS zpravidla hrazena ve formě předplatného, tj. na základě pravidelných plateb (měsíčních, čtvrtletních či ročních). Součástí smlouvy o poskytování SaaS by tak nepochybně mělo být také **ujednání o odměně (výši předplatného) a platebních podmínkách.**

S ohledem na povahu SaaS (zejména pak s ohledem na výše uvedená rizika související s bezpečností svěřených dat a informací) je pak v příslušné smlouvě vhodné dbát na dostatečnou úpravu **práv a povinností smluvních stran souvisejících se zabezpečením příslušných dat a informací před jejich ztrátou či zneužitím.** V příslušné smlouvě by tedy mělo být především zcela jasně definováno, jakým způsobem je s těmito daty a informacemi nakládáno (včetně ustanovení týkajících se ochrany osobních údajů), jakým způsobem jsou tyto data a informace poskytovatelem chráněny či jakým způsobem bude s těmito daty a informacemi naloženo v případě ukončení dané smlouvy. Neméně důležitými jsou také související ustanovení upravující **odpovědnost poskytovatele za případnou újmu způsobenou uživateli.**

Závěrem je pak nutné pamatovat také na další specifická ustanovení smlouvy o poskytování SaaS, mimo jiné například na **ustanovení upravující podmínky a způsob údržby a servisu softwaru, resp. ustanovení garantující určitou úroveň poskytovaných služeb** (samostatně označováno

také jako „*service-level agreement*“ neboli *SLA*) či další **ustanovení upravující případný update a upgrade softwaru** apod.[7]

Závěr

V návaznosti na vše výše uvedené lze uzavřít, že SaaS představuje zajímavý a v mnoha ohledech i efektivní a ekonomicky výhodný způsob užívání softwaru. Nad rámec právní úpravy poskytování digitálního obsahu dle příslušných ustanovení občanského zákoníku, je však v případě smlouvy o poskytování SaaS nutné zvážit i další specifické aspekty tohoto smluvního typu a obsah smlouvy vždy přizpůsobit individuálním požadavkům smluvních stran.

Mgr. Michal Hašan,
advokátní koncipient

Doležal & Partners s.r.o., advokátní kancelář

Koliště 1912/13
602 00 Brno

Růžová 1416/17
110 00 Praha

tel.: +420 543 217 520
e-mail: office@dolezalpartners.com

[1] § 2358 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

[2] § 2 zákona č. [121/2000](#) Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů

[3] § 5 zákona č. [121/2000](#) Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů

[4] § 58 odst. 7 zákona č. [121/2000](#) Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů

[5] TOMÍŠEK, Jan. Licence při poskytování software jako služby. Revue pro právo a technologie. 2014, 5(10), 47. ISSN 1804-5383.

[6] § 2389a zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

[7] TOMÍŠEK, Jan. Licence při poskytování software jako služby. Revue pro právo a technologie. 2014, 5(10), 47. ISSN 1804-5383.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních](#)
- [De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Rozdělení společného jmění manželů v případech výdělečné činnosti pouze jednoho z manželů](#)
- [Oběť znásilnění má nárok na peněžitou satisfakci](#)
- [Digitalizace AML povinností: jak technologie mění plnění povinností pro tisíce povinných osob](#)